

Excelleren? Specialiseren!

Kunnen we het Nederlandse ontwikkelingshulpbeleid niet beter beperken tot landbouw en waterbeheer? Deze vraag stellen we aan een paar belangrijke spelers op het gebied van ontwikkelingssamenwerking aan de vooravond van het debat 'Goed doen? Doe waar je goed in bent!'.

DOOR ASTRID VAN UNEN

Jaarlijks besteedt Nederland ruim 5,5 miljard euro aan ontwikkelingshulp. Dat geld gaat naar van alles en nog wat: schoon drinkwater, voedsel, medicijnen, scholen, wegen, banen. Maar er wordt te weinig gecommuniceerd over het concrete effect ervan. Het draagvlak voor ontwikkelingshulp kalf mede daardoor steeds meer af; de burger mort over al het geld dat zomaar uit Nederland wegvloeit en de economische recessie doet daar nog een schepje bovenop. De PVV, wiens aanhang bij elke peiling lijkt te groeien, schaar ontwikkelingshulp onder 'linkse hobby's'. Ook het CDA wil het beleid rondom ontwikkelingshulp op de schop nemen.

Is het tijd voor herziening van het beleid? Bijvoorbeeld door ontwikkelingshulp te beperken tot de thema's waar Nederland in excelleert, zoals water en landbouw? Worden de resultaten daarmee niet zichtbaarder? In de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid zou die discussie al woeden. Ton Dietz, hoogleraar sociale geografie aan de Universiteit van Amsterdam, voelt ook voor die aanpak, onder voorwaarde. 'Als internationale samenwerking geen charitas is en geen hulp in de oude zin van het woord, maar het opbouwen van een langdurige samenwerkingsrelatie waar beide partijen baat bij hebben, dan is het voor mij evident dat de samenwerking ingebed zou moeten zijn in "waar Nederland goed in is". Als je dat in verre buitenlanden vraagt, dan zegt men vooral: watermanagement (in brede betekenis), intensieve landbouw, maar ook: internationaal recht.'

Verschil maken

Laten we de discussie beperken tot landbouw en waterbeheer. En de vraag stellen aan een paar grote spelers op dit gebied: is die focus wenselijk? 'Ik denk van wel', zegt Kees Blokland, algemeen directeur van Agriterra, een organisatie die Nederlandse boeren laat samenwerken met georganiseerde collega's uit ontwikkelingslanden. 'Ik heb zelf het idee dat Nederland op het gebied van ontwikkelingssamenwerking te veel wil doen.' Voorzitter van LTO Nederland Albert Jan Maat denkt dat een brede landbouwaanpak tot meer succes leidt in het buitenland. 'De succesvolle gebieden floreren dankzij een breed plattelandsbeleid. Daarom vind ik dat je op de eerste plaats in het beleid rondom ontwikkelingshulp moet zorgen dat mensen zich organiseren. Daarmee staan ze sterker en kunnen ze hun producten beter verkopen.'

Volgens Maat moet waterbeheer daarvan wel een onderdeel zijn. Daar kan Jeroen van der Sommen, directeur van het Netherlands Water Partnership (NWP) zich in vinden. 'Je moet kijken waarin je als Nederland verschil kunt maken. Daarom is het goed te focussen op twee à drie thema's, anders verlies je energie.'

Gerard Doornbos, dijkgraaf van het Hoogheemraadschap van Rijnland en bestuurslid van de Unie van Waterschappen, heeft als enige gemengde gevoelens bij deze vraag. 'Aan de ene kant is daar wel wat voor te zeggen, want zo kunnen we onze expertise bundelen en staan we sterker. Aan de andere

kant hangt alles met alles samen. Vanuit het Hoogheemraadschap van Rijnland bijvoorbeeld, doen we een project in Roemenië rondom kustbeheer aan de Zwarte Zee. Daar helpen we mensen bij de ontwikkeling van de kust voor toerisme. Dan kun je beginnen met het opruimen van het strand, maar dat heeft weinig zin als het water niet schoon is. De toestromende rivieren blijken vervuild. Dan gaat het dus om de aanpak van hele stroomgebieden en soms vraagt dat juist weer om andere expertise.'

Goed samenwerken

Wat zou er aan infrastructuur nodig zijn om het Nederlandse ontwikkelingsbeleid op deze twee sectoren te schoeien? 'Niet zo gek veel meer dan we nu al hebben', zegt Blokland van Agriterra. 'We beschikken al over enorm veel instituten rondom landbouw, maar ook over verzekeraars zoals de Rabobank waar heel veel kennis zit.' Maat van LTO Nederland noemt als voorwaarde een hoge organisatiegraad.

'1,2 miljard boeren worden er beter van als we specialiseren'

'Het is heel wezenlijk in het gebied waar je werkt om de mensen te organiseren. Dat geldt ook voor waterbeheer. Concrete doelen moet je samen met de doelgroep formuleren en daar naartoe werken.'

Dat onderschrijft ook dijkgraaf Doornbos. 'Het is belangrijk dat mensen in een gebied nauw bij de aanpak betrokken worden, uitgaande van de goede wil van iedereen. Daarom is good governance essentieel, dat hebben wij in Nederland uit de geschiedenis wel geleerd. Als je ergens een dam bouwt, dan heeft dat ook bovenstrooms en benedenstrooms invloed. Dat betekent dus samenwerken.' Ook bij Van der Sommen van NWP is het adagio samenwerken. 'Een goede aanzet daarvoor is Partners voor Water, waarin zes ministeries hun internationale wateragenda op elkaar afstemmen. Dit dient ook op Europees niveau te gebeuren. Maar misschien is het allerbelangrijkste: draagvlak creëren. Dat doen wij al via www.akvo.org, waar het grote publiek rechtstreeks aan projecten kan bijdragen en de resultaten kan volgen op internet. Een geweldig middel om betrokkenheid te vergroten, ook in financieel opzicht.'

Kwestie van solidariteit

De geïnterviewden denken allemaal dat op deze manier veel meer mensen in arme landen geholpen worden dan nu het geval is. Maat en Blokland schatten in dat alle 1,2 miljard boeren in arme landen er beter van worden. 'Daar hoeven we niet eens heel veel jaren voor uit te trekken', zegt Blokland, 'want een hoger niveau halen, gaat vrij snel. Agriterra is nu twaalf jaar bezig en wij bedienen 150 organisaties waarvan in totaal 25 miljoen boeren lid zijn. In onze projecten betrekken we met een beperkt budget al een miljoen boeren per jaar.' Van der Sommen denkt dat als het om de millenniumdoelen gaat, we ook na 2015 moeten kijken. 'Dan moet het minstens om honderd miljoen mensen gaan. En dat bereik halen we, omdat we een enorm netwerk hebben van kennisinstellingen, maar ook bedrijven en maatschappelijke organisaties.'

Met deze aanpak zou het Nederlandse ontwikkelingsbeleid veel meer kunnen opleveren, is de heersende overtuiging. In geld, maar vooral ook in het nodige draagvlak, omdat de burger beter snapt wat Nederland concreet

verbetert in arme landen. Van der Sommen: 'Zo'n aanpak kan de betrokkenheid van onze burger vergroten. Jongeren zullen veel meer openstaan en zien welk verschil ze kunnen maken met water.' Doornbos voorspelt heel veel extra werk. 'Bijvoorbeeld voor de baggerbedrijven, om delta's veilig te krijgen. Wat betreft waterkwaliteit zullen ook Nederlandse bedrijven hun bijdrage kunnen leveren, onder andere bij het ontwerpen en bouwen van zuiveringsinstallaties.'

Nederland kan dankzij zijn internationale contacten snel naar oplossingen zoeken, stelt Blokland. 'Daardoor ontstaat meer oog voor wat er speelt in de wereld. Het effect van zo'n beleid is ook: nieuwe uitdagingen om hoogwaardige oplossingen te bieden.'

Maat denkt dat de positie van alle boeren er beter van wordt. 'Als boeren in derdewereldlanden weerbaarder worden, nemen ze een sterkere positie op de wereldmarkt in. Onze boeren hebben last van de dumprijzen, doordat op veel plaatsen elders in de wereld de markt niet goed functioneert. Er zou dus meer gelijkwaardigheid op de markt ontstaan. Verder is het ook een kwestie van solidariteit. We hebben gemerkt dat bij contacten tussen een Nederlandse boer en een boer uit een ontwikkelingsland er meteen een vonk overspringt. En dat heeft weer invloed op de levenskwaliteit.' ■

ADVERTENTIE

Stichting UNESCO Centrum Nederland (UCN) verleent al sinds 1948 als onafhankelijke stichting financiële ondersteuning aan kleinschalige ontwikkelingsprojecten in ontwikkelingslanden, met name in de armste landen. Het UNESCO Centrum Nederland stelt financiering beschikbaar voor het jaar 2010. Aanvragen dienen aan de onderstaande richtlijnen te voldoen.

Richtlijnen door UCN te financieren projecten

Het project moet vallen binnen doelstellingen van UNESCO. Er is bijzondere aandacht voor kleinschalige projecten die in het teken staan van talentontwikkeling, alfabetisering en zelfredzaamheid.

Een bijdrage van UCN wordt alleen verstrekt om projecten te starten, of binnen bestaande projecten uitbreiding of nieuwe initiatieven te starten.

Een bijdrage van UCN is niet bedoeld voor exploitatie/vaste lasten van organisaties.

UCN mag i.v.m. continuïteit project geen hoofdsponsor zijn. Minimaal de helft van de kosten van het project moet door anderen worden gefinancierd.

Een gedegen financiële onderbouwing van de aanvraag is vereist, inclusief jaarrekening van het voorgaande jaar.

Verantwoording over besteding gelden dient plaats te hebben.

Geld wordt niet overgemaakt naar rekeningen van individuen, maar alleen naar rechtspersonen.

Voordat het bestuur een besluit neemt over financiering kan door het UCN bestuur een presentatie van het project in een bestuursvergadering worden gevraagd.

Ontvangende partij mag geen 'doorgeefluik' zijn. Een bijdrage van UCN moet direct ten goede komen aan het project.

Aanvragen voor het jaar 2010 moeten uiterlijk op **1 januari 2010** ingediend zijn.
Contactadres: UNESCO Centrum Nederland
Oranje Nassaulaan 5
1075 AH AMSTERDAM.

Goed doen? Doe waar je goed in bent!

Specialisatie in de hulp: landbouw of waterbeheer?

Onder deze titel organiseert Global Village Media op **dinsdag 27 oktober**, in samenwerking met de Rode Hoed, een debat over de noodzaak tot specialisatie in de Nederlandse ontwikkelingssamenwerking. Elk jaar besteedt de Nederlandse ontwikkelingssamenwerking bijna vijf miljard euro aan hulp. Wie wil excelleren, moet specialiseren. Wat zou er gebeuren als we dit bedrag volledig zouden besteden aan iets waar we goed in zijn, en waar de hele wereld ons van kent? Zoals landbouw. De klimaatverandering maakt de behoefte aan betere landbouwmethoden groter dan

ooit. Die kennis kunnen wij bieden als geen ander. Of waarom niet waterbeheer? Nederland dankt er zijn bestaan aan – letterlijk. Iedereen weet dat Nederlanders dit al eeuwen tot in de perfectie beheersen.

Met onder anderen: ex-minister **Cees Veerman** (Landbouw) (o.v.), **Albert Jan Maat** (voorzitter LTO, de grootste landbouworganisatie in Nederland), **Gerard Doornbos** (lid dagelijks bestuur van de Unie van Waterschappen), en **Jeroen van der Sommen** (Netherlands Water Partnership).

Gespreksleider: **Bas van 't Wout**.

Het debat is onderdeel van de debattenreeks *De Nieuwe Aanpak van Ontwikkelingssamenwerking*, georganiseerd door Global Village Media.

Datum: dinsdag 27 oktober

Plaats: De Rode Hoed, Amsterdam

Aanvang: 20.00 uur.

Meer informatie: www.oneworld.nl en www.derodehoed.nl

Kaarten: €8,- (internet), €9,- (ter plekke)